

Uztura padomes sēde Protokols Nr.10

Rīgā

2010.gada 9.septembrī

Sanāksme notiek: Veselības ministrijā, Brīvības ielā 72

Sanāksmes sākums: plkst.11:00

Sanāksmes beigas: plkst.12:45

Sanāksmi vada:

D.Gavars – Uztura padomes priekšsēdētājs, veselības ministrs .

Sanāksmē piedalās:

Uztura padomes locekļi:

A. Brēmanis, D.Kārliņa, I.Kondratjuka, L.Neimane, G.Ozoliņš, I.Pudule, D.Ratniece, S.Šimfa, I.Šmate.

Uzaicinātie:

D. Freimane – Zemkopības ministrijas Tirgus un tiešā atbalsta departamenta Tirgus kopējās organizācijas nodaļas vadītāja;

A. Melngaile – Pārtikas un veterinārā dienesta Pārtikas izplatīšanas uzraudzības daļas vecākā eksperte;

V. Boļšakova – Labklājības ministrijas Bērnu un ģimenes politikas departamenta vecākā referente;

I. Veinberga – Veterinārā un pārtikas pārstrādes departamenta Pārtikas pārstrādes nodaļas vecākā referente;

A. Kaugars – SIA Fazer Amica Latvia pārstāvis;

I. Latkovska – SIA Fazer Amica Latvia pārstāve;

L. Turnere – Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas pārstāve;

G. Rudzīte – Latvijas Diētas un uztura speciālistu asociācijas pārstāve.

Sanāksmi protokolē:

I. Straume - Veselības ministrijas Veselības politikas plānošanas departamenta Starpnozaru sadarbības nodaļas vadītāja

Dienas kārtībā:

1. Informācija par jauno rīkojumu; priekšlikumi izmaiņām Uztura padomes nolikumā.
2. Skolēnu uztura pilnveidošana:
  - 2.1. Situācija ēdināšanas jomā izglītības iestādēs 2009./2010.mācību gadā – biežāk konstatētās problēmas, nepieciešamie risinājumi;
  - 2.2. Valsts apmaksātās brīvpusdienas skolēniem 2010./2011.mācību gadā un turpmāk;
  - 2.3. ES programmas „Skolas auglis” īstenošanas uzsākšana Latvijā;
  - 2.4. Ēdināšana skolās no uzņēmēju praktiskās darbības viedokļa.
3. Diskusija, lēmumu pieņemšana. Sēdes noslēgums.

Sēdi atklāj Uztura padomes priekšsēdētājs, veselības ministrs D.Gavars.

Darba kārtības 1.punkts:

I.Šmate informē, ka ar Veselības ministrijas 2010.gada 24.augusta rīkojumu Nr.161 apstiprināts jaunais Uztura padomes (turpmāk – Padome) sastāvs. Ņemot vērā, ka būs nepieciešams veikt izmaiņas Padomes nolikumā (*apstiprināts ar Ministru kabineta 21.03.2006. noteikumiem Nr.226*), precizējot dažu iestāžu jaunos nosaukumus, ir iespējams papildināt Padomes sastāvu ar citām institūcijām. Ierosina padomes sastāvā iekļaut pārstāvjus no Latvijas Diētas un uztura speciālistu asociācijas un Latvijas Uzturzinātnes speciālistu biedrības. Lūdz priekšlikumus izmaiņām Padomes nolikumā iesniegt līdz 25.oktobrim uz e-pastu Ilze.Straume@vm.gov.lv.

Darba kārtības 2.1.punkts:

A. Melngaile prezentē situāciju ēdināšanas jomā izglītības iestādēs 2009./2010.mācību gadā – biežāk konstatētās problēmas, nepieciešamie risinājumi. Norāda, ka ir jānodrošina vienota izpratne veselīga uztura principu piemērošanā (publiskais iepirkums, iestādes vadītājs, ēdināšanas bloka atbildīgā persona, bērnu vecāki, bērni, pārtikas inspektori), kā arī bērnu ēdināšanas praktiskā organizācija (ēdienreīžu skaits, rekomendējamais ēdienu sortiments un porciju apjoms, uzturvērtības un enerģētiskās vērtības aprēķini, ēdienu sastāvdaļu savstarpējā aizvietošana, pārtikas produkti, kas nav ieteicami bērnu uzturā u.c.). Iesaka izstrādāt profesionālas vadlīnijas līdzīgi kā higiēnas prakses vadlīnijas pārtikas uzņēmumiem. Norāda, ka problēmas saistībā ar ēdināšanu tiek novērotas arī bērnudārzos.

D.Ratniece jautā, vai situācija ar ēdināšanu izglītības iestādēs pēdējos gados ir pasliktinājusies vai uzlabojusies.

A.Melngaile atbild, ka situācija nav mainījusies, tā ir stabila. Neatbilstības no higiēnas viedokļa tiek novērotas joprojām. Inspektori pievērš lielāku uzmanību uzturvērtības aprēķiniem.

A.Brēmanis jautā, cik bieži tiek veiktas kontroles izglītības iestādēs.

A.Melngaile atbild, ka izglītības iestāžu ēdināšanas bloki tiek plānveidā pārbaudīti 3 reizes gadā. Papildus (ārpus kārtas) pārbaudes tiek veiktas, ja ir nopietnas neatbilstības, grupveida saslimšanas vai sūdzības.

L.Neimane jautā, kādas prasības ir noteiktas pavāru kvalifikācijai un zināšanām par veselīgu uzturu.

A.Melngaile atbild, ka pavāriem nav prasību par profesionālo kvalifikāciju. Par pavāru var strādāt cilvēks, kam nav pavāra diploms. Pavāru izglītība un zināšanas veselīga uztura jautājumos ir problēma.

G.Ozoliņš informē, ka pārtikas aprītē iesaistītajām personām ir noteikta obligāta apmācība reizi divos gados par minimālajām higiēnas prasībām pārtikas aprītē.

I.Šmate informē, ka izglītības iestādes arī iepirkumā var noteikt, ka pārtikas uzņēmuma, ar ko tiks slēgts līgums par skolēnu ēdināšanu, darbiniekiem jābūt ar atbilstošu izglītību.

D.Gavars norāda, ka situācija ir jāmaina, izglītības iestāžu ēdināšanas bloku pavāriem ir jābūt atbilstoši izglītotiem. Uz nākamo Padomes sēdi ir jānoskaidro veicamie pasākumi.

I.Pudule uzskata, ka bērnu uzturu skolās ietekmē ne tikai skolas pusdienas, bet arī kafejnīcu, kiosku esamība un to sortiments. Tas nav atkarīgs no pavāra, bet skolas administrācijas, bērniem, vecākiem. Pieejai ir jābūt plašākai, apmācībā ir jāiesaista skolas administrācija.

I.Kondratjuka informē, ka ēdināšanu pirmsskolas izglītības iestādēs ietekmēt ir vienkāršāk, jo tur bērni ēd 3 reizes dienā un tur nav kafejnīcas. Rīgas skolās ēdināšanas firmu peļņu skolās nodrošina tieši kafejnīcas, kioski, jo skolas pusdienas ēd pārsvarā 1. – 4.klašu skolēni un aptuveni 30% no pārējo klašu skolēniem. Uzskata, ka ir nepieciešams ierobežot kafejnīcu darbību skolās. Norāda, ka uztura normas šobrīd ir tikai ieteikumu līmenī.

A.Kaugars informē, ka ir svarīgi arī bērna uztura paradumi, kas tiek veidoti ģimenē, jo bieži bērni neēd salātus un citus veselīgus ēdienus, jo tos nepazīst. Savukārt vecāki sūdzas, ka bērni neēd.

D.Gavars uzdod Veselības ministrijai sagatavot priekšlikumus normatīvajam aktam par prasībām izglītojamo ēdināšanai.

Darba kārtības 2.2.punkts:

D.Ratniece prezentē informāciju par valsts apmaksātajām brīvpusdienām skolēniem 2010./2011.mācību gadā un turpmāk. Informē, ka Izglītības un zinātnes ministrija gatavo Ministru kabineta noteikumu projektu "Kārtība, kādā aprēķina, piešķir un izlieto valsts budžeta līdzekļus pašvaldībām pamatizglītības iestādes skolēnu ēdināšanai". 2010.gadā dotācija brīvpusdienu nodrošināšanai 1.klases izglītojamiem ir Ls 2 264 018. Ar 2011.gada 1.janvāri valsts budžeta līdzekļus pašvaldībām piešķir izglītības iestāžu 1.klases izglītojamo ēdināšanai. Noteikumu projektā tiks iekļauta norma, kas paredz, ka izglītības iestādes direktoram ir tiesības nodrošināt arī citu klašu izglītojamo ēdināšanu, ja rodas neizmantoji finanšu līdzekļi.

D.Gavars norāda, ka vārdus „ir tiesības” nepieciešams aizstāt ar vārdiem „ir pienākums”.

S.Šimfa informē, ka likums aizliedz pašvaldībai piešķirt pabalstus personām, kas nav trūcīgas. Ēdināšanas bloki daudzās skolās nav remontēti, šobrīd tiek tikai pabeigti iesākie remontī. Uzskata, ka 1. – 4.klašu skolēnu ēdināšana ir jānodrošina no valsts budžeta līdzekļiem.

D.Ratniece informē, ka veiktā funkciju audita rezultātā ir ieteikts šo funkciju deleģēt Labklājības ministrijai. Izglītības un zinātnes ministrija tam ir piekritusi.

D.Gavars uzskata, ka skolēnu brīvpusdienas ir nepieciešamas līdz 9.klasei, tomēr pamatojumam ir jābūt argumentētam un ir jānorāda finansējuma avots.

I.Pudule uzskata, ka finansējumu ir iespējams atrast, paaugstinot akcīzes nodokli, piemēram, bezalkoholiskajiem dzērieniem.

I.Šmate lūdz argumentus, pamatojumu brīvpusdienām iesūtīt Veselības ministrijai 2 nedēļu laikā.

D.Gavars uzdod Veselības ministrijai sagatavot argumentētu vēstuli Ministru prezidentam par brīvpusdienu nodrošināšanu arī 2. – 9.klašu skolēniem.

Darba kārtības 2.3.punkts:

D.Freimane prezentē informāciju par ES programmas „Skolas auglis” īstenošanas uzsākšanu Latvijā. Programmas mērķauditorija ir vispārējo izglītības iestāžu 1.-6.klašu skolēni. Programmas īstenošana tiek uzsākta ar 2010./2011.mācību gadu. Vienas porcijas apjoms skolēnam ir 100 g augļu vai dārzeņu (āboli, bumbieri, lieloģu dzērvenes, kāļi, kolrābji, kāposti, burkāni). Uz 8.septembri vēlmi programmā piedalīties un nodrošināt skolniekus ar svaigiem augļiem un dārzeņiem izteikušas 85 skolas, taču pieteikšanās vēl turpinās un termiņš ir 15.septembris.

D.Gavars jautā, kādēļ atsaucība no skolām ir tik maza.

D.Freimane atbild, ka skolas šādas programmas nereti uztver kā apgrūtinājumu, jo ir jāizdala produkti, jāveic uzskaitē un jāaizpilda dokumenti. Norāda, ka ir veikta skolu informēšana un pieteikšanās vēl turpinās.

D.Gavars informē, ka par nākamās Padomes sēdes sasaukšanas laiku tiks lemts pēc nepieciešamības. Sēdi slēdz 12:45.

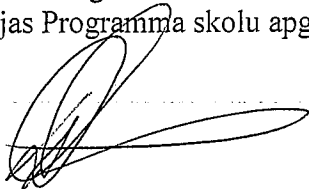
Sēdē pieņemtie lēmumi:

1. Padomes locekļiem priekšlikumus izmaiņām Padomes nolikumā iesniegt līdz 25.oktobrim uz e-pastu Ilze.Straume@vm.gov.lv.
2. Uz nākamo Padomes sēdi Veselības ministrijai un Pārtikas un veterinārajam dienestam sagatavot priekšlikumus prasībām izglītības iestāžu ēdināšanas bloku darbinieku izglītībai.
3. Veselības ministrijai sagatavot priekšlikumus normatīvajam aktam par prasībām izglītojamo ēdināšanai.
4. Padomes locekļiem argumentus un pamatojumu brīvpusdienām iesūtīt Veselības ministrijai līdz 24.septembrim uz e-pastu Ilze.Straume@vm.gov.lv.
5. Veselības ministrijai sagatavot argumentētu vēstuli Ministru prezidentam par brīvpusdienu nodrošināšanu arī 2. – 9.klašu skolēniem.
6. Uz nākamo Padomes sēdi uzaicināt SIA Fazer Amica pārstāvjus prezentācijas sniegšanai par situāciju skolēnu ēdināšanas jomā no uzņēmēju viedokļa.

Pielikumā:

1. Prezentācija „Situācija ēdināšanas jomā izglītības iestādēs 2009./2010.māc.g.”.
2. Prezentācija „Brīvpusdienas pamatizglītības iestādēs”.
3. Prezentācija „Eiropas Komisijas Programma skolu apgādei ar augļiem un dārzeņiem”.

Uztura padomes priekšsēdētājs

D.Gavars

Sekretariāts

I.Straume